

LEWISOV ODBOR PONUDIL POMOČ JEKLARSKI UNIJI

Odbor je pripravljen
sodelovati z njo za
organiziranje
industrije

PRAŠANJE PRED KONVENCIJO

Washington. — (FP) — Odbor za industrijsko organizacijo vodstvom predsednika ruske unije UMW Johna L. Leana je jeklarski uniji (Amalgamated Association of Iron, Steel and Tin Workers) ponudil slične pogoje za organiziranje jeklarske industrije kakor jih je ponudil pred več tedni Williamu Lewisu, predsedniku Ameriške delavske federacije.

Na ponudbo je prišla kot odgovor na neko okrogno pismo, ki ga je jeklarski odbor, ki ga vodi Mike Tighe, 79-letni predsednik jeklarske unije, poslal krajšnjim unijam in delegacijam, ki prično zborovati na konvenciji v Canonsburgu, Pa., 28. aprila. Odbor je ponudbo poslal, da popravi napačno razumevanje, ki ga je jeklarski odbor imel o stališču do organiziranja delavcev v jeklarski industriji. Odbor citira osnovno točko deklaracije, ki pravi, da je glavni namen "delovanje promoviranja organiziranja delavcev v masnih in neorganiziranih industrijah in njih pridružitve Ameriški delavski federaciji."

Omenja, da ni od Greena dobil nobenega odgovora z ozirom na svoj načrt, v katerem je za organiziranje jeklarskih delavcev ponudil federaciji pol milijona dolarjev in štab organizatorstva, ki so pridružene odboru. Pravi tudi, da ne ve, kakšen je odziv ostalih unij, na katere se je Green obrnil s svojim predlogom za organiziranje jeklarske industrije.

V tem pismu je Green vprašal, ali so pripravljeni pomagati pri organiziranju jeklarske industrije. Odgovoril je A. O. Wharton, predsednik unije strojniki, ki je javno odzval vsako pomoč in napadel Odbor za industrijsko organizacijo, ki ni v pismu navedel, kakšen naj bo ta kampanja, to je organiziranje jeklarskih delavcev v industrijski uniji ali na sličen način kakor je bil storjen poročeni poskus leta 1919.

Da se izognemo izgubi časa, je Lewisov odbor, "in razočanem radi odklonitve sodelovanja takih unij kot je strojniki, Odbor za industrijsko organizacijo obraca direktno na jeklarsko unijo s sledečo ponudbo: kooperacijo, katero smo pripravljeni dati brez ozira, kaj stordruge organizacije. Unije, ki tvorijo OIO, so pripravljeni prispevati finančno in pomagati organizatorji za skupno in čim bližjo kampanjo za organiziranje jeklarske industrije in sicer pod enakimi pogoji kot smo jih dali Greenu. Ti pogoji so:

1. Mi zahtevamo zagotovilo, da bodo vsi jeklarski delavci imeli pravo biti združeni v eni industrijski uniji. Z ozirom na to smo pripravljeni skupno kampanjo to, da mora biti industrijska unija, ki jo sestavljajo jeklarske unije, združena in da morajo biti organizirani delavci protektrirani od bodočim cepljenjem vsled jeklarskih zahtev poklicnih sindikatov.

2. Vidstvo kampanje mora biti tako, da bo inspiriralo zaupanje v uspeh in da imajo v njem vedno vse unije, ki prispevajo za kampanjo. Mi predlagamo ustanovitev skupnega odbora, v katerem bo zastopana jeklarska unija, kakor tudi OIO in vse druge unije.

Lansbury govori na soc. konvenciji

Herbert Morrison v Chicagu v soboto

Chicago. — George Lansbury, delavski vodja v Angliji in član parlamenta, bo nategnil svoj bivanje v Ameriki toliko, da bo lahko nastopil kot glavni govornik na shodu socialistične stranke, ki se bo vršil v soboto večer dne 23. maja v Clevelandu, kjer se bo isti dan otvorila konvencija.

Lansburyja so dobile v Ameriko v svrhu aktivne agitacije razne pacifistične organizacije. Ko se je angleška delavska stranka lani izrekla za sankcije, je odstopil od vodstva parlamentarnega kluba delavskih poslancev, ker se ni strinjal s strankino taktiko.

Konvencija socialistične stranke bo trajala štiri dni, od 23. do 26. maja. Njeno glavno delo bo nominiranje kandidata za predsedniške volitve in izdelanje platforme. Obenem bo to tudi 35-letnica socialistične stranke, kateremu jubileju bo posvečena posebna konvencionalna revija, vsebujoča članke prominentnih socialistov.

V soboto, 25. aprila, pa bo v Chicagu govoril Lansburyjev tovariš Herbert Morrison kot gost Ameriške delavske federacije. Morrison je glavni vodja angleške delavske stranke in načelnik vlade v Londonu. V Ameriko je prišel zadnji teden na povabilo Randove šole za socialno vedo (socialistično) v New Yorku. Na čikaškem shodu, ki bo v soboto večer v Ashland Auditoriju, bo govoril tudi William Green, predsednik ADF.

Woodring napovedal dal boj pacifistom

Zahtevajo resignacijo
pomožnega vojnega
tajnika

Sarasota, Fla. — (FP) — Harry H. Woodring, pomožni vojni tajnik, je v svojem govoru na konvenciji državne organizacije Ameriške legije silovito napadal pacifiste, "ki so v zvezi s komunisti in odprto naglašajo, da se ne bodo z orožjem borili proti drugi državi, če se Amerika zaplete v vojno."

Woodring je dejal, da je med pacifisti nad deset tisoč duhovnikov, profesorjev in študentov, ki ne soglašajo z nedavnim izrekom federalnega vrhovnega sodišča, da je njihova opozicija proti jačanju narodne obrambe iz verskih razlogov neutemeljena in v nasprotju s federalno ustavo. "Ti so izdajalci," je rekel Woodring, "ker uživajo privilegije, katere jim nudi ta država, da ne bodo dvignili orožja za obrambo Amerike, ako se zaplete v vojno."

Woodringov govor, ki ga je imel v bližini mesta, kjer je zdaj v teku obravnava proti sedmim bivšim policajem, ki so obtoženi sodelovanja s člani drhali, kateri so ugrabili in umorili delavskega voditelja Josepha Shoemakerja, je podžgal sovraštvo proti komunistom, pacifistom in drugim radikalnim skupam v Floridi, kjer imajo kluksklanovci velik vpliv. Državna delavska federacija je za protestirala in zahtevala, naj Woodring resignira.

Trije rudarji ubiti v Coloradu

Cripple Creek, Colo. — V tukajšnjem rudniku American Eagles je bila v sredo nesreča z vzpenjačo in trije rudarji so bili ubiti, dva pa ranjena. Vsi ponesrečenci so domačini.

ŠPIONAŽA V JEKLARSKI INDUSTRIJI ŠE CVETE

"Poboljšanje" jeklarskega trusta je le blufarija

PRICANJE "ŠPIONOV"

Washington. — (FP) — Jeklarski trust se ni še toliko "poboljšal", da bi bil v resnici odpravil špionažo v jeklarski industriji, čeprav je prošlega januarja tako zatrjeval Federaliziranemu tisku podpredsednik U. S. Steel korporacije Arthur H. Young, ki ima v svojem področju delavske odnose trusta, za kar prejema \$75,000 na leto.

Čitatelji se bodo lahko še spominjali, da je Young takrat rekel, da je U. S. Steel odpravil špionažo in sistem in zaprla njegov urad v Pittsburghu, češ, da se to ne izplača. Dobri odnosi med delavstvom in kapitalom "zavise od medsebojnega zaupanja," je takrat naglašal Young.

Nastop dveh "špionov" jeklarskega trusta pred senatnim pododsekom za delo in pravo pa meče nekoliko drugačno luč na "poboljšanje" tega trusta. U. S. Steel korporacija je lahko odpravila svoj špionažni oddelek (če ga je), toda špionaža še vedno cvete v tovarnah njenih podružnic. Edina razlika je, da jo je pričela negovati indrečno. Kakor je razvidno iz pričanja Johna J. Mullena in G. A. Pattersona, je špionaško službo za trust prevzela tudi Fidelity Bond Co. v New Yorku.

Mullen, ki je predsednik kompanijske unije Carnegie-Illinois Steel Corp. (podružnica U. S. Steel) v Clairtonu, Pa., je pred odsekom podrobno opisal svojo "špionaško" vlogo. Za to delo ga je pridobil neki človek po imenu Sears, ki se mu je predstavil kot zastopnik Fidelity Bond kompanije in mu obljubil \$50 na mesec za špionaško poročila. Vzrok, da se ta družba zanima za razpoloženja med jeklarskimi delavci, je po izjavi Searsa to, ker so se znižali profitti od vrednostnih papirjev U. S. Steel korporacije, katere lastuje.

V Mullenu pa Sears ni dobil preveč dobrega špiona, ker je igral dvojno vlogo. "Špioniral" je namreč le radi tega, da se seznanil s korporacijskim špionažnim sistemom in načelniki špionov. Za svojega zaupnika je namreč imel Clintona S. Goldena, pokrajinskega direktorja zveznega delavskega odbora, s katerim se je sestel po vsakem sestanku s Searsom in nekim Henningom pri vходу WYCA v Pittsburghu, kar se je zgodilo tedensko. Njemu (Goldenu) je tudi prinašal "pedo" \$50 na mesec, katero je prejel od agentov Fidelity Bond kompanije. Ta denar je služil za njegove in Pattersonove stroške, ko sta hodila v Washington do zveznega delavskega odbora.

(Dolje na 3. strani.)

Domače vesti

Novice iz Kansasa

Arma, Kans. — Martin Oceppek iz Coaltona, Okla., ki je 10. aprila prišel semkaj s svojo družino na obisk k svojemu svaku Martinu Krušču, je naglo zbolel na pljučnici in 18. aprila je umrl v bolnišnici v Pittsburgu. Njegovo truplo je bilo odpeljalo v Oklahomo, kjer je bil pokopan 20. aprila. Pokojnik je bil star 39 let in doma iz Tine pri Litiji. V Ameriki je bil 23 let in zapuščal ženo in tri nedoročene otroke, v Armi, Kans., sestrično in v starem kraju sestro. Bil je član SSPZ. — V Franklinu se je smrtno ponesrečil pri delu v rovu 20-letni John Femec, rojen v Ameriki. Bil je član SSPZ in zapuščal mater, dva brata in štiri sestre. — Pred nekaj dnevi je umrl v Franklinu 67-letni Poljak Frank Trebalsky, ki je bil član društva 92 SNPJ. Zapuščal družino.

Clevelandke vesti

Cleveland. — Te dni je umrl Jakob Homovec, star 41 let in doma iz Cerknice na Notranjskem. V Ameriki je bil 23 let in tu zapuščal sina, hčer, brata in dve sestre. — Dalje je umrl za pljučnico Anton Zajc, star 41 let in doma iz Podžage pri Velikih Laščah. V Ameriki je bil 22 let in tu zapuščal ženo, sina in dve hčeri. — Glasilo KSKJ je odgovorilo za vest, da je v La Sallu, Ill., 30-letni slovenski fant Joe Legan, ki že leto dni neprestano spi. Zaspal je 28. marca 1935, ko je prišel domov z dela in od takrat ga ne morejo zbuditi. Zdravniki ga hranijo na umetni način in tako ga drže pri življenju.

Nov grob v Penni

Forest City, Pa. — Zadnji teden je tu umrla Karolina Kotar, katero je zadela srčna kap. Stara je bila 45 let in doma iz Gorenje vasi pri Zgornjem Logatcu. Tu je bila 29 let in zapuščala moža in hčerko.

Jugoslovanski poslanik v Chicagu

Chicago. — V soboto pride v Chicago jugoslovanski poslanik Konstantin Fotić. Njegova miselja je, da spremi truplo dr. Antona Biankinija, ki je lani umrl, na potu v Jugoslavijo, kjer bo za stalno pokopano v njegovem rojstnem kraju na otoku Hvaru ob Dalmaciji.

Socializiranje privatne bolnišnice

Point Barrow, Alaska. — Tukajšnja presbiterijska bolnišnica, ki stoji na večnem ledu in je oddaljena tisoč milj od najbližjega mesta, je pripravljena se zapisati — socializmu. Cerkev jo je pripravljena prepustiti vladi, ker je ne more vzdrževati. Vse, kar je potrebno za socializiranje, je, da kongres dovoli \$50,000 za njeno vzdrževanje.

Volitve v Belgiji pridejo 25. maja

Bruselj, 23. apr. — Belgijski parlament je bil danes uradno razpuščen in volitve poslancev za novo zbornico so bile razpisane za 25. maja. Belgija ima približno dva in pol milijona volilcev in obe zbornici parlamenta štejeta 300 poslancev.

ANGLIJA LAHKO USTAVI OBOROŽEVANJE NEMČIJE

Hitler bo v Londonu pri-
siljen iskati veliko
posojilo

KRIZA NEIZOGIBNA

Dunaj. — (FP) — Dasi nemška municijska industrija obratuje noč in dan v mrzlih pripravah za vojno čez dve leti, bo radi pomanjkanja surovin v približno šestih mesecih Hitlerjev režim stal pred resno krizo. Reši ga lahko le veliko inozemsko posojilo, s katerim bi Hitler skončal svoj gigantični oboroževalni program. Če tega ne dobi, bo nemška municijska industrija prisiljena na veliko omejitev obrata, kar pomeni, da bo milijone delavcev vrženih na cesto.

Za dobavo tega posojila se Hitler ozira v London. In ker je ušoda Evrope in lahko tudi drugih kontinentov v rokah Anglije in angleškega ljudstva, se Hitler čim bolj hlini Angliji in oglašuje svojo "miroljubnost". S to taktiko upa uspraviti opozicijo proti svojem režimu in priti do zaželenega posojila.

Če ga bo dobil, se seveda še vprašanje, toda dejstvo vsekakor je, da ima Hitler med angleškimi finančniki mnogo pristašev. Sploh je vsa angleška diplomacija več ali manj prijazna napram nacističnemu režimu. To prijaznost ali "razumevanje" so mu angleški kapitalisti izkazali, ko so mu z denarjem pomagali do zrušitve weimarske demokracije Nemčije.

Isto "razumevanje" nacistične Nemčije je pokazala tudi angleška vlada, ko je s Hitlerjem sklenila separatno pogodbo, v kateri mu je priznala pravico do oboroževanja na morju. In to "razumevanje" Hitlerjevega režima kaže tudi ves čas krize, ki je nastala z raztrganjem lokarnske pogodbe in remilitarizacijo Polenja.

Vsekako je gotovo to, če Hitler ne dobi zunanjega posojila za skončanje svojega gigantičnega vojnega programa, ga drugje ne bo dobil. Pariz mu ga ne bo dal. Francoski municijski kralji, ki so z velikimi vsotami pomagali Hitlerju na prestol, bi ga bili najbrž tudi sedaj pripravljeni financirati. Toda Francija bo v prihodnjih par tednih dobila levičarsko antifašistično vlado, ki ne bo tolerirala nobene kooperacije s Hitlerjem.

Seveda se Hitler lahko obrne do Wall streeta, toda današnji sentiment v Ameriki je povsem proti podpisovanju tujezemskih posojil. Razlog za to so ogromne izgube privatnih investorjev in vlade pri zunanjih posojilih, ki ne bodo nikdar poravnana. Sploh bi ameriški kapitalisti dali prej posojilo Mussoliniju. Prvič je on pri njih bolj priljubljen kot Hitler, in drugič jim bo lahko ponudil mikavne koncesije v okupirani Abesiniji kot garancijo za posojilo.

Preostaja torej le London. Kaj (Dolje na 3. strani.)

Politična stran pro- cesa proti barbarom

Mučitelji podtikajo žrtvam "komunistične aktivnosti"

Bartow, Fla., 23. apr. — Navsakrižno izpraševanje Sama Rogersa, enega izmed mučene trojice socialistov in organizatorjev brezposelnih delavcev v Tampa, Fla., po Patu Whitakerju, branitelju sedmorice bivših policajev in mučiteljev omenjene trojice, se je včeraj nadaljevalo pred sodiščem. Whitaker je skušal na vse načine pripraviti Rogersa do tega, da bi se zapletel v protislovje. Napeljeval je vprašanja na ta način, kakor da je Joe Shoemaker umrl zaradi njegove (Rogersove) in Poultonove nemarnosti, ker se nista pravčasno pobrigala, da bi poklicala koga glede zdravniške pomoči. Whitaker je ponovno in ponovno vprašal Rogersa, če so jih mučitelji pustili v gozdu.

Toda zagovornik obtožencev ni dobil nobenega zadovoljivega odgovora. Končno je te vrste izpraševanje presedalo tudi sodniku Dewellu, ki je na zahtevo državnega pravdnika odločil, da so taka vprašanja neumestna in ne spadajo v zapisnik obravnave. Kanske je Whitaker zviljal Rogersa glede politične strani in ga je hotel na vse načine spraviti v zvezo s komunistično propagando. Tudi s to taktiko ni uspel.

Morrison, angleški laborit, v Chicagu

Socialistični poslanec in
vodja govori na
shodu

Chicago, 23. apr. — Herbert Morrison, poslanec in eden glavnih voditeljev delavske (socialistične) stranke v Angliji ter delavski župan velikega Londona (predsednik londonskih občin), je prišel v Chicagu na svojem kratkem obisku Združenih držav. Morrison je gost Ameriške, Illinoiske in Čikaške delavske federacije in v soboto (jutri) 25. aprila zvečer ob osmih bo glavni govornik na velikem masnem shodu čikaškega delavstva v Ashland Auditoriju, Ashland in Van Buren. Drugi govornik na tem shodu bo William Green, predsednik Ameriške delavske federacije. Morrison bo govoril o miru in demokraciji. Vstop na ta shod je prost.

Morrison je pred enim tednom govoril na velikem delavskem shodu v New Yorku, katerega so priredili socialisti skupno z naprednimi delavskimi unijami. Morrison zastopa stališče delavske socialistične internacionale, Mednarodne strokovne (socialistične) internacionale in večine delavske stranke v Angliji glede sankcij Lige narodov proti fašistični Italiji.

Nadaljnji izgredi v Palestini; 8 ubitih

Jeruzalem, 23. apr. — Včeraj so bili svezli izgredi med Arabci in Judi v Hebronu. Poročilo se glasi, da je bilo osem Arabcev ubitih. Židovski begunci prihajajo v Jeruzalem od vseh strani. Policija ima nalogo, da ostro postopa z agresivnimi arabskimi izgredniki, ki sovražijo Jude in nasprotujejo njihovega naseljevanju v Palestini.

Teden dni zapora za Francoza zaradi "Vive Hitler"

Pariz, 23. apr. — Francoski državljani Louis Moulet v Chaumontu je bil včeraj obsojen na osem dni zapora, ker je na ulici zavpil "Živio Hitler!", ko mu je policaj dal ukor zaradi kršenja prometne postave.

ITALIJANSKA ARMADA ZLEZLA V ABESINSKO PAST?

Abesinci ustavili prodi-
ranje proti Addis
Ababi v globoki
soteski

FASISTI OBREZANI V DESJU

Addis Ababa, 23. apr. — Abesinska armada 300,000 mož je ustavila Italijansko motorno armado na potu v Addis Ababo v globoki soteski pod poldrugo miljo visokim hribom Tamba Bur, ki se nahaja 75 milj severno od abesinskega glavnega mesta.

Italijanska armada, ki šteje 20,000 mož, prodira proti Addis Ababi v tisoč avtotrukih po karavanski cesti, katere se više po globokih dolinah med strmimi hribi navzgor na planoto, na kateri je glavno mesto.

Abesinci upajo, da se bo fašistična armada razbila na tej poti kljub neprestanemu bombardiranju abesinskih postojank iz Italijanskih letal v zraku.

Obenem poročajo, da so abesinski oddelki na severovzhodu odrezali italijanske čete v Desju, tako da je 20,000 Italijanov, ki prodirajo proti Addis Ababi, zdaj zajetih od dveh strani. Abesinci so z dinamitom porušili velik kos skalnatega hriba, ki je zasuš sotesko in pot in italijanska motorna vozila z vojakmi ne morejo zdaj napre in ne nazaj.

Prodiranje Italijanov na južni fronti proti Hararju se je tudi ustavilo zaradi silnih deževnih nalivov. Običajna deževna doba se že začneja na jugu Abesinije in če se ne pretrga, bo to zelo velika ovira za fašistične vojaške operacije.

Italija proti tur- ški kršitvi pakta

Turki ne smejo remili-
tarizirati Dardanel

Rim, 23. apr. — Fašistični tisk napada Turčijo, ki je zavrgla lausanski mirovni pakt in poslala vojaške čete v Dardanele. Napoveduje še protest Mussolinijeve vlade proti temu koraku Kemalove vlade v Turčiji.

Italija je sicer sama zapletena zaradi kršenja določb Lige narodov s svojo afriško vojno in nima nič proti temu, da je nacistična Nemčija raztrgala lokarnski pakt in remilitarizirala Polenja, ampak zahteva, da Turki je druga stvar. Odnoski med fašistično Italijo in Kemalovo turško republiko niso niti malo prijateljski, zlasti odkar Turčija sodeluje v balkanski antanti in odkar pomaga Ligi proti fašistični Italiji.

Poleg tega, kakor piše fašistični tisk, je Italija zelo zainteresirana v odprto dardanelsko ožino, katere je zanj edina trgovska vodna pot do Rusije.

11,000 šoferjev zastavkalo v Parizu

Pariz, 23. apr. — Več ko 11,000 taksisoferejev je včeraj zastavkalo v Parizu v znak protesta, proti znižani voznini, katere znači prihajajoče znižanje mezd.

Cez 2000 komunistov aretiranih na Poljskem

Varšava, 23. apr. — Več ko dva tisoč komunistov je bilo vrnjenih v zapor na Poljskem od 16. aprila. Policijska gonja proti komunistom se nadaljuje.

Zrtve poplave v Sharpsburgu, Pa., v krušni liniji pred religinim uradom.

Glasovi iz naselbin

Oboroževanje kapitalistov

Cas je že, da v Washingtonu ne samo
iskujejo in od časa do časa posvetijo na
večjo ameriško sramoto, temveč tudi poka-
z energično akcijo, da je privatno oboro-
žje in špioniranje velikih magnatov prav
nezakonito in glofinsko kakor bi bilo na st-
navadnih ljudi.

Danes čitam dopise iz Clevelanda in vidim, da se je tam spremenilo, na čemer jim jaz ne morem le čestitati. Napredni Cleveland je vstal in se držal na površju. Dolgo je bilo, predno je napredni Cleveland v Clevelandu premagal temne, nazadnjaške mračnjake in povedal, da si želi svobode in lavskega napredka na polju delavske izobrazbe. Seveda k temu največ pripomogli so naši listi Prosveta, Proletar in Enakopravnost. Danes u stariši svoje otroke slovo govoriti, peti in igrati. 34 leti je bilo drugače.

Lucy Miranda in njen sin Willie, Indijanca, ki bivata na vladni rezervaciji v dolini Ynez, California.

Tudi če možnost spočetja ni
se poroka priporoči.

Dolina meseca

ROMAN

Epilog JACK LONDON—Pisatelj Vladimir Levstik

"O tem ni niti najmanjšega dvoma," je z mirno gotovostjo odvrnila Saxon. "To je najin kraj. Vem, da je."

OSEMNAJSTO POGAVJE

Zbudil ju je Possum, ki je ogorčeno zmerjal neko veriverico, ker ni marala priti z drevesa, da bi jo bil zadel. Veriverica se je gostobesedno obregovala in njene opazke so pripravile Possuma do blaznega polkusa, splezati na drevo. Billy in Saxon sta smeje se in objemaje drug drugega opazovala terijerjevo besenje.

"Če bo res najin dom, ne bo nihče streljal veriveric," je rekel Billy.

Saxon mu je stisnila roko in sedla pokoncu. Izpod police se je začelo škripanje petje.

"Vse imava, česar le moreva želeči," je vzdihnila v svoji sreči.

"Samo pogodbe še ne," je popravil Billy.

Po naglem zajtrku sta se spet lotila raziskovanja. Obšla sta nepravilne meje zemljišča in ga večkrat prehodila od plotu do potoka in nazaj. Ob znožju police nad travnikom sta našla sedem izvirkov.

"Tu imaš vodo," je rekel Billy. "Razpeli jo po travniku in zrahljaj zemljo pa boš z gnojem in vso to vodo lahko vse leto sadila in pridelovala. Pet orlov zemlje mora biti; niti za Mortimerkino je ne bi zamenjal."

Stala sta v starem sadovnjaku, na polici, kjer sta bila našla sedem in dvajset zanamjenih, drugače pa velikih in dobrih dreves.

"In na vrhu police, za hišo, lahko gojiva jagode." Saxon je pomolala, nova misel ji je bila na umu. "Če bi vsaj hotela priti gospa Mortimerjeva, da bi nama svetovala! — Kaj meniš, Billy, ali bi hotela?"

"Seveda bi. Iz San Joseja ima samo štiri ure vožnje. A najprej glejva, da zakavljava vso reč. Potem ji lahko pišev."

"Pomisli, tista dva krasna človeka sta najina sosedata," se je spomnila Saxon. "Divja voda do meja med njunim in najinim zemljiščem."

"Zdaj še ni najino," je pripomnil Billy. "Stopiva ju obiskat. Onadva nama lahko povesta vse, kar je treba."

"Toliko je kakor najino," je odvrnila. "Glavno je bilo to, da sva ga našla. In kdorkoli je lastnik te hiše, bogve kaj se zanj ne meni. Že dolgo ni v njej nihče stanoval. In — oh, Billy — ali si zadovoljen?"

"Do zadnje malenkosti," je prostodušno odvrnil, "to je, kakor daleč sega. Ne reče je le v tem, da ne sega daleč."

A njen razočarani obraz ga je opomnil, da se je odrekel svojih najljubših sanj.

"Kupila bova — to je sklenjeno," je dejal. "Ali zunaj travnika je toliko gozda, da ostane le malo za pašo — komaj dovolj za par konj in za kravo. Pa nič ne de. Vsega ne moreva imeti, in to kar je, je dobro, da bolje biti ne more."

"Naj bo to najin začetek," ga je potolažila. "Pozneje lahko še dokupiva — morda tam zraven, zemljo ob Divji vodi, do tistih treh kopecev, ki sva jih večeraj videla."

"Tisto, ki sem rekel, da bi se lahko moji konji pasli na njej," je pripomnil in oči so se mu zablistale. "Zakaj ne? Tolklo se je že uresničilo, odkar sva krenila na pot, pa se utegne tudi to."

"Saj bova delala za to, Billy."

"Delala bova kakor sto vragov," je srdito objubil.

Stopila sta skozi preprosto lesno in na stezo, ki se je vila po naravnem gozdu. Nikjer ni bilo videti hiše, dokler je nista nenadoma za-

gledala v zatišju med drevesi. Bila je na osem vogalov in tako dobro odmerjena, da se njeni dve nadstropji nista zdeli visoki. Stala je tu, ker je spadala semkaj. Videti je bilo, kakor da je z drevjem vred pogrnala iz tal. Pravega vrta ali česa podobnega ni bilo okoli nje. Divjina je segala do vrat. Nizki prag glavnega vhoda je bil komaj stopnjo od tal. "Zavetje Trillium," sta brala v čudnih, izrezljanih črkah pod vhodnim žlebov.

"Le gor, otroka božja," je v odgovor na Saxonino trkanje zaklical glas z vrha.

Odstopila je, vzdignila oči in zagledala malo gospo, ki se jima je smehljala z balkona. V domači halji iz rožnatega, mehko padajočega blaga, ki jo je imela na sebi, je spet spomnila Saxonu na cvetlico.

"Kar vrata odprta — pot bosta že našla," je bilo njeno navodilo.

Saxon je šla naprej, Billy pa njej za petami. Prišla sta v svetlo izbo z mnogimi okni, kjer je tlela debela klada v surovo zidanem kamnu. Na njegovi kameniti polici je stal velik mehikanski vrč, napolnjen z jesenskimi vejicami in puhasto dimnico. Stene so bile obložene s toplim naravnim lesom, ki je bil samo rahlo olužen, ne politiran. Čisti zrak je prijetno dišal po gozdu. V plitkem kotu sobe je stal harmonij iz oreševga lesa. Vsi koti te osmerogelne stavbe so bili topli. V drugem kotu so bile police s mnogimi vrstami knjig. Skozi okna, čez nizko zofo, ki je bila očitveno napravljena za resnično rabo, se je odpiral pogled na mirno jesensko pokrajino z rume-nim drevjem in obdelano travo; izhrojene stezi-ce so vodile po malem posestvu na vse strani. Preleste majhne stopnice so se vile mimo več oken na vrh. Tu ju je pozdravila mala gospa in ju peljala v sobo, ki jo je Saxon takoj spoznala, da mora biti njena. Obe stranic hišne-ga osmerogelnika, ki sta navzven omejevali to veliko sobo, sta bili izpolnjeni z okni. Od dolge police do tal so se vrstila stojala s knjigami. Knjige so ležale povsod, v neredu, kakršnega ustvarja pogosta raba, na delovni mizi, na zofi in na pisalniku. Na polici pred odprtim oknom je dihal iz vrča, napolnjenega z jesenskimi listjem, ves čar mile rjave ženice, ki je sedla v majhen, češnjevordec položen trstnat naslanjač tiste vrste, ki se otroci radi gujajo v njih.

"Čudna hiša, kaj?" je rekla gospa Haleova z zadovoljnim dekliskim smehom. "A midva jo imava rada. Edmund jo je vso sam zgradil — še kleparska dela je sam napravil, čeprav je imel strašno dosti truda, preden se mu je posrečilo."

"Pa tla tu spodaj, ki so iz trdega lesa?" je vprašal Billy. "In kamin?"

"Vse, vse," je ponosno odgovorila. "In polovico vsega pohištva. Ta pisalnik iz cedrovine, mizo — vse je sam napravil."

"Pa ima take nežne roke," je nehote rekla Saxon. Gospa Haleova jo je naglo pogledala in njen živahni obraz je hvaležno zasijal.

"Nežne so," je dejala z mehkim glasom. "Najnežnejše roke, ki sem jih kdaj poznala. In kar zlato je od vas, da ste to opazili, saj ste jih videli samo onoli, ko ste se peljali mimo."

"Nisem si mogla kaj," je prostodušno rekla Saxon.

Pogled ji je ušel mimo gospe Haleove; vabila jo je stena za njenim hrbtom, poslikana z dražestnim satastim vzorcem, ki so ga tu pa tam krasile zlate čebulice. Na stenah je viselo malo, zelo malo slik v okvirih.

(Dolje prehodnja.)

stajajo z metlami v rokah in se pred vratmi njunega stanovanja ne šepetaje pomenkujejo o živahnosti parčka — v svojih stanovanjih pa kar na glas zabavljajo — včasih že kar preglasno. Može in fantje se sicer muzajo, a netočnost v gospodinjstvu jih včasih vendarle močno zdraži.

Zenske stoje na hodniku, oprezujejo in šepetajo. Kozamernica: "Zakaj je pa pri nas lahko mir! ... Moj dedec me pusti lepo v miru, nesnaga lena! ... Hudoklinka: "Moj stari v sredi in v sobotah rogovili, pa kar na tihem."

Laznikova: "Moja pokora pa, kadar se mu zdi! ... Brez kravala! Komaj sama vem za to! ..."

Tako-le deseti dan po poroki opoldne ženske spet stražijo in stražijo ...

Iz parčkov kuhinje se sliši jasno hud nemir. Tek — tek — tek ... On se heheta, rezgeta, — ona se na kratko razburjeno posmehava, — sicer pa venomer le cvili: "Av! ... Av, grdava, — pusti me! ... Vsa sem že modra in črna! Aav — aav! ... Kako si surov! Na posled se ujezi in mu vrne mlo za drago. Plenk, — plenk, bum! ... Se se čuje ropot prevrnjenih stolov, — nato nastopi kratak mir.

sta se sem in tja, ona ga je vgriznila, nato pa po licu ploskala in še drugod, kjer je bil plošč še bolj alčen. On ji je vse ljubezljivo vračal z zvrhano mero ... slišala je še ropot stolov ... Dosti, dosti! ...

"Ježeš, ježeš, — komaj nekaj dni sta poročena, pa se že tepeta! ... I, kaj se pa taki otroci ženijo?! ... Cucelj bi jima dal, cucelj! ... Ne bo dobrega konca, pa ga ne bo ... Oh, oh, oh ..."

Kar ji dajo protinaste, zatečene noge, urno drsa v mesarijo. Gospa mesarica je zelo prijazna in zgovorna in novic željna.

"Vejo, gospa," hiti že na pragu Butoglavka, "ves svet je že paši in hudičev!" In pripoveduje na dolgo in na široko z vso narodno besedno ornamentiko ozaljšano najnovejšo zgodbo o Borisu in Cvetki.

Mesarica: "Tako, tako?! No, saj zmerom pravim! Jaz bi takim otrokom ženitve ne dovolila. Kaj vedo otroci, kaj je sve-ti zakon! Oh, pisček medu, pa velika kad pelina ... Može so kot zaročenci sladki ko med, v zakonu pa kar hitro sam pelin in jesh ... Daj mi flam sem, pokora stara!" nahruli svojega sopraga, ki jo godrnja uboga.

Butoglavka oddra ... Kma-hu je mesnica polna žensk vseh let in oblik. Mesarica jim hiti od-dajati najnovejšo novico. Zenske vse zamaknjene poslušajo z zaprtimi ušmi in izbuljenimi očmi, pa ne opazajo, da se teža odtehtanega mesa ne ujema vselej čisto natanko s ceno.

Ježevka hiti k sosedu Pepci: "Ali že veš? ... Se že ravsa! ... Boris in Cvetka! ... Menda jo je z loparjem ali čim drugim! ..."

Pepca kar v copatah po blatu k debeli Marički: "Ho, ho, ho! ... Saj sem vedela! ... To jo je! ... Ravsa in kava! ... S kladivom po butici!"

Debela Marička: "Kdo? Katero?"

Pepca: "Kaj še ne veš? One-gavi Boris — ženo! ... Vsa krvava je menda."

Debela Marička teče k suhi Hermini: "To bo še heč! ... Se že pobijajo. Boris je ženo dregnil ... s kuhinjskim nožem menda, — ali kaj vem, s čim ... Menda jo je v treh skupila ... Reva ošabna! ... Oh, Hermina, lahko si vesela, da si še samica, — jaz sem že."

Hermina: "Ha, ko bi imela takega dobiti za moža, je seveda bolje! ... O, jaz si bom pa svojega izvoljenca bolje ogle-dala ... Takih bi bila lahko imela na vsak prst ducat! ..."

Suhobedrastra Hermina brzi k Tončki: "Tončka! Brž si skarpeta natakniti! Brž pojdi!"

Tončka: "Kam pa, kam se mudiš? Kaj se je zgodilo?"

Hermina: "Boris je ženo zdelal ... Pojdiva gor, da kaj več izveva ... Menda pridejo z rešilnim vozom po njo!"

Zasopljeno sprašujeta Kozamurnico in druge sosede. Zenske se muzajo: "I, res se poda-jata ... Vse dni in noči se pre-ganjata! Pa še kako! ..."

Hermina je skoro natanko vse uganila. Reševalni voz je res pridrdral, le da se je pri sosednji hiši ustavil. Iz vseh vrat in oken so prikukale glave, male in velike, ženske so hitele na ulico gledat, — nekatere z otročaji hitele za vozom ...

V voz so prinesli mlado bol-nico ... Slepč! ...

Iz daljave se vse radovedno-sti sicer ne vidijo tako razloč-no, a večina žensk je vendarle videla jasno z lastnimi očmi, da so prinesli Cvetko v voz in da se je z obema rokama krčevito grabila za trebuh.

"Jej no, pa je le res! ... Za-kial jo je ta prešič! Se mi je vedno zdel tako potuhnen ... No, saj ona tudi ni nič boljšega zaslužila! Saj vemo, koliko fantov je že imela pred njim ... I no, pa on? ... Boljše ni vreden ... Že kot smrkovec je stikal za puncami, vsaka mu je bila dobra. Drug drugega sta vredna! Zdaj pa imata medene tedne. Ali so ga že aretirali? Najbrž so ga, sicer bi bil gotovo poleg ... bi jo spremil v bol-nišnico ... Če ga ni bilo doma, bi mu bili pa telefonirali ... Ti reč, ti, taka ..."

Valovi ogorčenja in brezmejnega zadočenja so pluli vedno višje, vedno dalje ... Čudno je bilo le to: Hermina in Tončka, sicer vedno tako zgovorni in nagli, — to pot nekam prese-tenljivo molčita ... Zenske si tega pojava niso znale razla-gati.

V pili uri se je razvedelo po vsem okolišču, da so Borisa u-klenjega gnali na policijo, kjer je takoj vse priznal. Nemara je bil celo on tisti, ki je tudi o-negavega za onegavim vrhom poonegavil, — takisto s kuhinjskim nožem.

S Cvetko pa da bo težko še kaj, — da bo najbrže umrla, — kaj — najbrž je že umrla za težko rano. — Kaj bi tisto, — gotovo je že umrla; tako strašne rane v trebuhu niso šala in se sploh redkokdaj dobro zace-lijo ...

Tako se je v dobri uri v Sta-ri ulici doigrala velika žaloigra. ... Škoda, da le v ljudski do-miljiji.

Boris in Cvetka se za svojo okoliščo nista dosti menila, kakaj ju ljudstvo tako zijalasto gleda in kakaj ženske s povešenimi nosovi tako naglo beže pred njima v veže, na dvorišče, iz oken-skih odprtih in globine stano-vanj.

In če sta sploh kdaj kaj sli-šala o tej svoji kruti žaloigri, to vem, da sta se zabavala.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

odkar sva skupaj delale v Trbov-ljah.

Rada slišim novice o prijate-ljih in znanih, toda največ teh je slabih. Sorodniki nam pišejo iz Trbovelj, kako je slabo, da ru-darji delajo le polovico časa. Ne-kateri so tako revni, da nimajo niti kruha, da bi ga vzeli s se-boj na delo. Tako je revščina raz-predena po vsem svetu.

V Prosveti sem tudi čitla vest, da je po dolgi bolezni v Tr-bovljah rojakinja Angela Pucelj umrla. Prijateljica iz Sygana, Pa., mi je večkrat pisala o nje-ni bolezni. Četudi jo družina po-greša, njo je vendar smrt rešila trpljenja. Prizadetim naše zo-žalje!

Julia Krmelj, 47.

Vabilo na domačo zabavo Milwaukee, Wis. — Člani dru-štva št. 16 SNPJ se vabijo, da se vsi udeležijo domače zabave v soboto dne 25. aprila v spod-nji dvorani SST. Kdor ima vstop-nico, plača 30c, brez vstopnice pa 35c. Vključen je prigrizek in ples. Igrala bo Bašijeva harmo-nika, ki ugaja starim in mladim.

Vabijo se vsa sosednja društva, tako tudi posamezni rojaki in rojakinje. Pripeljte s seboj svo-je družine, da se vsaj enkrat skupno zabavamo, zakar vam gotovo ne bo žal, kajti čimvečja udeležba, temveč veselja.

F. Perko.

Banket ženskega odseka SDD Detroit, Mich. — Pred dobrim letom se je nanovo reorganiziral ženski gospodinjstvi klub, ki je odsek Slovenskega delavskega doma in ki zelo dobro napreduje. V prvi vrsti gre priznanje pred-sednici mrs. Rant, ki se ni stra-sila mraza, temveč je šla vabiti rojakinje, da so se pridružile od-seku.

Naš gospodinjstvi klub dela v prvi vrsti za koristi SDD, ki je imel v zadnjih letih zelo težke čase, kakor večina neplačanih

General Hermann Goering, desna roka nemškega diktator Hitlerja.

ZAHVALA

Pueblo, Colo. — Tem potom želim prav lepo zahvaliti vsi znancem in prijateljem v St. Francisu, Calif., ko so nas k lepo sprejeli in sicer v po-vrsti gre hvala sinu Joe Boitz in M. Andolešku, ki sta nas sprejela na Ferry in preskrbe nam stanovanje na dobro za nem slovenskem hribu pri mrs. Judnichevi, kateri nam prvovrstno postregli z d-bro hrano. Lepa hvala m-Tavčarju in mrs. Jarman za p-jazni sprejem in postrežbo. N-dalje se lepo zahvalimo tudi m-in mrs. Kaphs, ki sta nam p-pravila "partijo," da smo se t-ko fino zabavali pozno v noč, v-veda gre hvala tudi m. in m. Govednik za postrežbo, ter m. in mrs. Merhar, ko sta na- na veliko nedeljo postregla okusnim kosilom, hvala vse-ki ste na razkazali in n-vozili po mestu San Fra-cisco, sicer še enkrat le- hvala m. J. Boitz, m. Ludv-Sporarju in m. Louis Tavčar- za veselo družbo so nam skr-b-tudi L. Kočvar, m. Kočev-Bik Mike in še veliko dru-g-katerih imena vsem pozna- Lepa vam hvala vsem skup- Ostanete nama v spominu- ako se kedaj oglasite v na- mestu, vam radi povrnemo. Zdravljeni: Joe in Agata Bo- in Elsie Oreskovich, Pue- Colo. —(Adv)

E. Plahter.

Iz otroških ust Pavelček se je bil sporekel z guvernantom, Mati ga pokara. "In zdaj," mu reče nato, "zdaj pojdeš h gospodični in jo boš le-po poljubil!"

"Poljubil?" se upre sinček, "da bom dobil kofuto kakor pa-pa?"

KNJIGE S. N. P. J.

Pri Prosveti oziroma Književni Matici SNPJ imamo na rokah še ne-kaj dobrih knjig in če katero želite naročiti, sedaj je čas zato.

The Native's Return \$2.00 Ameriški Slovenci, stane 5.00 Slovensko-Angleška Slovnica ... 2.00 Zgodbe 1.75 Zakon Biogenizije 1.50 Pater Malaventura v kabaretu ... 1.50 Jimmie Higgins 1.00 Hribenica, igra 2.00 Med brati, igra 1.10 Denar in naročilo pošljite na naslov:

PROSVETA

2657 S. Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

SLOVENSKA NARODNA POD-PORNA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propa-gando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih pod-pornih organizacij. Vsaka or-ganizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njihovih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta. "Prosveto" Podpirajte svoj list!

Naročite Mladinski list, naj-boljši mesečnik za slovensko mla-dino!

TRINERJEV ELIKSIR

GRENEGA VINA

Joseph Triner Company, Chicago

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, fam- knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drug

VOJSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Čene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Sam se želo na bolje tudi na svetovni politiki